SENIOR
Otrokovice

METODA BAZÁLNÍ STIMULACE

a informace pro příbuzné

Co je to bazální stimulace?

- Bazální stimulace je vědecký pedagogicko-ošetřovatelský koncept podporující vnímání, komunikaci a pohybové schopnosti člověka. Péče je v konceptu strukturovaná tak, aby byly podporovány zachovalé komunikační i pohybové schopnosti klienta.

- Předpokladem je také práce s autobiografií (individualitou) klienta a integrace jeho příbuzných do ošetřovatelského procesu.

- Koncept má vypracované techniky pro stimulaci vnímání tělesného schématu (somatická stimulace), vestibulární stimulaci, vibrační, taktilně-haptickou, chuťovou, optickou, auditivní a olfaktorickou stimulaci.

- Bazální stimulace je integrovatelná do klinické péče (intenzivní medicína, neonatologie, následná péče) a také do neklinické praxe (domovy pro seniory, ústavy sociální péče, speciální školy, hospice a domácí péče).

- U klientů s nezvratnými změnami jejich tělesného a duševního stavu výrazně podporuje kvalitu jejich života.

- Koncept bazální stimulace dále zahrnuje péči o tělo člověka, využívá osvědčené a prověřené prvky, které jsou využívány podle individuálních potřeb konkrétního klienta.

- Vede k zlepšení vnímání vlastního těla, navázání komunikace s okolím a zlepšení funkce organismu.

- Hlavním přínosem této metody je zkvalitnění uspokojování potřeb bezpečí a jistoty u seniorů.

Co je podstatou bazální stimulace?

- Mozek má zvláštní schopnost, dovede se přizpůsobit změnám způsobeným úrazem či nemocí. Bazální stimulace těchto regeneračních vlastností využívá.
  Dokáže obnovit mozkovou činnost využitím vzpomínek, životních návyků, zkušeností uložených v paměti. Různé stimuly vedou k znovuobnovení porušených nervových spojů.

Komu je bazální stimulace určena?

Pacientům či klientům s poruchou vědomí, po úrazech, po operacích, pacientům neklidným, umírajícím, s demencí, nedonošeným dětem a dalším.

Má své využití v intenzivní péči, v neonatologii, v následné péči, v domovech pro seniory, v hospicích, v domácí péči, v ústavech sociální péče.

Jak můžete Vy, jako příbuzný, pomoci v bazální stimulaci?

Každý člověk je individuální bytost. Abychom mu mohli poskytnout individuální péči, musíme znát jeho autobiografii (návyky, denní rituály, oblíbené předměty, chutě, vůně, barvy, zážitky, zvuky, hudba…). Tyto informace získáváme z autobiografické anamnézy od příbuzných formou dotazníku. Velkým přínosem je zapojení příbuzných do péče o klienta.

Jak vypadá bazální stimulace v praxi?

- Nejvíce používanými prvky jsou doteky, správné polohování, koupele, masáže, vestibulární stimulace (informuje klienta o jeho poloze a pohybu), kontaktní dýchání.

- Dále stimulace chuťovými, zvukovými, čichovými, optickými podněty (oblíbené nápoje, vůně, fotografie, ...)

- Stimulace kožních receptorů, kdy klient reaguje na tlak, teplo, chlad, vibraci, lechtání.

- Lze použít předměty denní potřeby, předměty související s povoláním, oblíbené věci, hračky, talismany.

- U lůžka klienta se setkáte s cedulkou s označením **iniciálního doteku**.
  Pro iniciální dotek používá personál stranu vyznačenou na cedulce. Pro snazší orientaci používají příbuzní stranu opačnou.

Základní prvky konceptu:

- podpora vnímání
- pohyb, mobilizace zachovalých schopností
- podpora komunikace

Prvky Bazální stimulace

- **Somatická stimulace -** stimulace vjemů z povrchu těla, základem je dotek. Patří sem masáže těla, doteky, polohování, dýchání, částečné nebo celkové koupele.

- **Vestibulární stimulace** - zaměřuje se na prostorovou orientaci a na uvědomování si změny polohy. Jde o rotační, lineární a statické polohy hlavy. Vede k redukci závratí, snížení napětí svalů, získání informace o prostoru.

- **Vibrační stimulace** - umožňuje vnímání vibrací a chvění při mluveném slovu, ale také zpíváním, dupáním a klepáním. jejím smyslem je posílit stabilitu klienta a zprostředkovává mu intenzivní vjemy z jeho těla.

- **Optická stimulace** - využívá zrakové vjemy, barvy, obrázky.

- **Auditivní stimulace** - využívá sluchové vjemy, vyprávění, předčítání, poslech různých oblíbených nebo známých zvuků.

- **Olfaktorická stimulace** - umožňuje vybavení vzpomínek prostřednictvím známých vůní.

- **Orální stimulace** - umožňuje vybavení chuťových vzpomínek, stimuluje rty a receptory chuti. Využívá se u ní oblíbených tekutin, kterými se vytírá dutina ústní nebo potírají rty. Také se využívají kousky oblíbené potravy zabalené do gázy nebo mixovaná strava podávaná po lžičkách.

- **Taktilně-haptická stimulace** - využívá hmatové vjemy. Je zaměřena na vyžívání známých a oblíbených předmětů.

V konceptu bazální stimulace podporujeme:

- vnímání vlastního těla
- rozvoj vlastní identity
- vnímání okolního světa
- navázání komunikace se svým okolím
- zvládnutí orientace v prostoru a čase
- zlepšení funkcí organismu
- důstojné prožívání
- prožívat život v co nejvyšší možné míře kvality

Imobilní klienty polohujeme pomocí speciálních polohovacích pomůcek, dle konceptu bazální stimulace. Ukládáme je do polohy hnízdo, která stimuluje vnímání vlastního těla a napomáhá ke zklidnění. Ke konceptu bazální stimulace ještě připojujeme canisterapii.

Našim cílem je pochopit potřeby klienta, poskytnout mu prostor pro orientaci a jistotu.